СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 251. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 27 жовтня 1932. VOL. XL. No. 251. Jersey City, N. J., Thursday, October 27, 1932. THREE CENTS.

КОМІСІЯ ВИКЕРШЕМА ОСУДИЛА СУД НАД МУНІЄМ І БИЛИНГСОМ

НЮ ЙОРК. — З боку заіменованої Гувером комісії Викершема розслідувано у своїм часі засуд Томи Мунія і Ворена Билингса за здогадний бомбовий замах підчас Паради Воєнного Поготівля в Сан Франсиско. Звіт комітету, який обіймає 600 сторін, держано досі в тайні й відослано його до генерального прокуратора. Доперва на домагання сенату предложено його теж сенатській комісії.

Той звіт появився на днях друком. З нього виходить, що комітет, який розслідкував справу Мунія і Билингса, прийшов до переконання, що доходження супроти засуджених були ведені в невідповідний спосіб з нарушенням обовязуючих законів карного поступовання. Поліція й прокураторія не старалися знайти дійсних виновників. Свідків приводжено до вязничної келії й там вказувано їм Мунія і Билингса, а потім запитувано їх, чи їх пізнають. А треба було обидвох обжалованих змішати з іншими людьми і тоді доперва казати свідкам пізнавати винуватих.

РУЗВЕЛТ ПРО ГУВЕРА И ЧОТИРОХ ЇЗДЦІВ З АПОКАЛІПСИ.

БАЛТІМОР. — Говорячи до яких 15,000 виборців, говернор Рузвелт порівнав Гуверову адміністрацію з 4 їздцями з апокаліпси, які в господарсько-політичнім життю Америки означують: руїну, проволоку, ощуство й розпуку. Він казав, що републиканський їздець їхав чвалом, коли зачався біржевий крах у 1929 р., не звертаючи на нього ніякої уваги. Він їхав далі на прогибіції, як благороднім експерименті, хоч кождий бачив, до якої деморалізації доводить край саме той експеримент. І хоч край опинився серед крайньої розпуки, їздець чвалає далі, обіцюючи безробітним добробут.

Рузвелта представив говернор Мериленду, Алберт Річі, як свого великого приятеля і майбутнього президента Злучених Держав.

Рузвелт наклеймив теж релігійну нетерпимість републиканців, вказуючи на стейт Мериленд, який проголосив релігійну свободу в Америці.

ПОБОЮВАННЯ ЗА РУЗВЕЛТА СЛУШНІ, КАЖЕ МИЛС.

СІНСІНАТІ. — Секретар Милс підчеркнув, що населення цілком слушно затривожене тим, що то буде, як Рузвелт прийде до влади, бо Рузвелт не має ніякої програми, а та, про яку він часами згадує, „нездорова”.

ЛІМЕН ПРОТИ ПРИВАТНОГО ВИЗИСКУ.

РАЧЕСТЕР. — Полковник Лімен, кандидат на говернора нюйорського стейту, заявив, що буде попирати програму Смита-Рузвелта щодо розбудови водних сил на ріці Лаврентія. Це значить, що він буде проти визиску водних сил приватними компаніями.

ЗАКЛОПОТАНІ ПОХОДАМИ НА ВАШИНГТОН.

ВАШИНГТОН. — Поліційний суперінтендент міста віднісся до поліційних установ по ріжних містах Америки, щоби його повідомили, хто й коли вибирається „машерувати на Вашингтон”.

Наразі поліція знає про три „марші”, які будуть влаштовані зприводу відкриття конгресової сесії з початком грудня. Надіються маршу комуністів, фармерів і маринарів.

150,000 НЕПРАВНО ЗАРЕЄСТРОВАНИХ.

НЮ ЙОРК. — Републиканський комітет твердить, що при останній реєстрації зареєструвалися незаконно понад 150,000 осіб до голосування дня 8 листопада.

ОГРАБИЛИ ФАБРИКУ НА $50,000.

БРУКЛИН. — Бандити напали на фабрику під ч. 32 Флошинг евеню і забрали з неї в білий день золота, срібла й платини вартости $50,000. Найдивніше те, що фабрика є побудована як яка твердиня, а 5 бандитів дали собі з нею раду. Ще й повязали 10 осіб.

ЗАГАДОЧНА ТЕРОРИСТИЧНА ГРУПА В ФЛОРИДІ.

ДЖЕКСОНВІЛ (Флорида). — Від якогось часу бушує по ріжних місцевостях банда, яка побиває людей і вважає себе „сторожею публичної моралі”. Побивають мужчин і жінок, білих і чорних. Одного побили дуже тяжко за те, що „не дбає добре за свою родину”, іншого, що продає алькогольні напитки, і т. д.

Спершу думали, що це робота Ку Клукс Клена, але показується, що він відпекується звязку зі „сторожами моралі”.

ДЕПРЕСІЯ ВІДБЄТЬСЯ НА ЗДОРОВЛЮ.

ВАШИНГТОН. — Д-р Бок, директор „Амерікен Поблик Гелт Асосіейшен”, каже, що економічна депресія щойно завдасть найбільший удар, який відбється на людськім здоровлю, особливо на дітях. Він радить не дурити себе тим, що тепер смертність підупала. Вона незабаром піднесеться дуже високо, бо фонди на допомогу потребуючим вичерпані і населення вже тепер не доїдає і не дбає за гігієну так, як треба.

КАРАЮТЬ СВЯЩЕНИКІВ ЗА ПОДАВАННЯ НАУКИ.

Поліція в Мексико Сіти зробила ревізію в монастирі, в якім подавано науку 19 хлопцям, що є заказане законом. Священиків покарано грошевою гривною, а хлопців випущено й наказано їм вертатись домів.

ІНДІЯНСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ КАНАДИ.

Перепис населення в 1931 р. виказав у Канаді 122,920 Індіян. У 1921 р. нараховано 108,012 душ індіянського населення. В Злучених Державах живуть 322,297 Індіян.

По провінціях Індіяни в Канаді замешкують: Онтеріо 30,368, Бритійська Колумбія 24,600, Манітоба 15,417, Саскачеван 15,168, Алберта 15,258, Квебек 12,312, Північно-Західні Території 4,046, Нова Шкоція 2,191, Новий Бронсвик 1,685, Юкон 1,548, Острів Принца Едварда 233.

Департамент індіянських справ висказав думку, що число Індіян у Канаді може бути тепер вище ніж у тому часі, коли Европейці почали осідати в тій країні. Очевидно, ніхто тоді в лісах за Індіянами не вганявся, щоб списати їх число, і тому такі здогади безосновні.

ТРИЛІТНЯ ДИТИНА БЛУКАЛА ДВІ ДОБИ В ЛІСІ.

Недалеко Біверладжі, в Алберті, відшукано в лісі трилітнього хлопчика, сина фармера Метитюка, що віддалився з дому батьків і два дні й дві ночі блукав у лісі. Сусід фармер чув серед ночі плач дитини, але не міг її відшукати. Доперва над раном віднайшов дитину над берегом озера, голодну, сплакану і перемерзлу.

НЕЩАСНА ПРИГОДА З ВЕДМЕДЕМ.

На фармі недалеко Гарден тону, в полудневій Манітобі, згинув оноді з рук великого чорного ведмедя 68 - літній фармер, Панас Гаврилів, а його жінка, яка бачила ту подію, впала нежива на серцевий удар.

Ведмідь прийшов на подвіря Гаврилова враз з коровами з поля. Фармер завважив ведмедя і враз зі сином хотів його прогнати. Ведмідь виліз на дерево. Тоді молодий Гаврилів стрілив до ведмедя зі шротівки і ранив його в око. Ведмідь упав на землю, а Гаврилові кинулися на нього з ножами. Ведмідь скочив на старого батька і його роздер, після чого поволікся до ліса, одначе подорозі згинув. Свідком сцени була жінка Гаврилова, яка на вид трагедії впала нежива.

ВОВКИ РОЗМНОЖИЛИСЯ НА ПІВНОЧІ.

З Північно-Західних Територій, на північ від Алберти, повідомляють, що небувале число вовків, які волочаться тічнями і винищують у застрашаючий спосіб іншу звірину.

ФАЛЬШУВАЛИ 10-ЗОЛОТІВКИ.

Поліція в Бельську арештувала Марію Пропст, що пускала в обіг фальшиві 10-золотові монети. Її чоловіка арештували ще передтим також за те саме в Познані. Арештували теж брата Пропстової. Всі трое напевно належать до шайки фальшивників монет.

НЕ ДАЮТЬ ГОРОЖАНСЬКИХ ЦЕРТИФІКАТІВ БОЛЬШЕВИКАМ І БЕЗРОБІТНИМ.

Недавно кільканайцять аплікантів явилися в найвищому албертійському суді в Келгари у справі набуття горожанських канадійських паперів. Суддя Твіді відкинув кілька аплікацій, коли показалося, що одні апліканти є безробітними, а другі комуністами. Суддя сказав про аплікантів-комуністів: „Люди, які думають, що державна система в Росії краща як у Канаді, повинні їхати туди, а не натуралізуватися на горожан Канади. Ми не можемо толерувати агітації проти уряду Канади, хіба що вона ведеться згідно з правними методами”. А до аплікантів-безробітних сказав: „Є загальне правило, щоб особам, які дістають допомогу, не давати натуралізаційних паперів. Ви можете внести аплікації пізніше”.

УКАЗ У СССР ПРИПИСУЄ, СКІЛЬКИ МОЖНА ЇСТИ.

З Москви доносять: Тут загострено контролю над дрібною продажею в кооперативах. В них будуть уміщені постійні обсерватори, котрі мають наглядати й записувати, хто скільки харчів купує. Крім того будуть зорганізовані окремі летючі бригади. Члени їх мають уважати купуючих і в той спосіб контролювати кооператорів, чи вони не продають одній особі харчів понад припис. З ресторанів не вільно виносити жадних пакунків. Словом, „товариші” додумалися навіть до контролі того, скільки хто їсть, чого ще не було ніде на світі, бо, як відомо, ріжні організми: один потребує мало, другий більше.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА ДІДИЛОВА.

В неділю, 11. 9. в полудне вибухла в селі Дідилові (на північ від Львова) в шкільному будинку пожежа, яка швидко перекинулась на сусідні будинки. Через сильну бурю ратункова акція була неможлива, внаслідок чого згоріли крім школи — церква, кооператива й біля 50 господарств.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

Україна переживає важкі дні, які віщують недалеку голодову катастрофу. В цілій низці місцевостей занотовано випадки голодової смерти. Люди масово втікають з міст і мандрують по лісах та полях, вишукуючи дбайливо кожну можливу до їдження рослину. Багато людей після такої поживи хоруе і падає по дорозі.

ВОВКИ В ГАЛИЧИНІ.

Стадо вовків напало нічю між Сколем і Корчином на коні, що там паслися. Вовки розшарпали одного коня. Інших покусаних оглядув ветеринар Соневицький.

БАНДИТИЗМ У ПОЛЬЩІ.

Напади на вуглині поїзди сильно поширені на Поморю та Шлеську. Хоч уряд видав окремі точні розпорядки, як треба охороняти транспорти вугля, бандити не вгавають у своїй праці. Тепер треба буде до цих поїздів додавати поліційні відділи з шибкострільними рушницями.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

Заходом Базару Сурма відбудуться три артистичні українські радіо програми.

1. В четвер 27-го с. м. в годині 6.05 вечером зі стації W.N.Y.C. 570 кс. Буде грати український ансамбль під проводом Михайла Вдовяка. Відограють: Закувала та сива зазуля, Ніщинського; Шумка, Зентарського; Верховино, Ар. М. Вдовяка, і Антракт з Опери Різдвяна Ніч Лисенка.

2. В неділю, дня 30 с. м. в год. 9 рано, з стації W.O.V. українські артисти під проводом д. Марії Гребенецької відограють оперу „Катерина” Аркаса.

3. На слідуючу неділю 6-го листопада с. р., діти під проводом І. И. Палажія відограють оперету Лисенка „Коза Дереза”.

АМЕРИКАНСЬКІ ФАРМЕРИ КУПУЮТЬ ЗЕМЛІ В МАНІТОБІ.

Біля Елм Крік, 35 миль на полудневий захід від Винніпегу, закуплено для американських фармерів 10,000 акрів землі. Ведуться переговори, щоб закупити ще дальших 25,000 акрів.

Американські фармери переносяться до Канади, бо бачать там дешевші землі і вищі ціни на фармерські продукти.

АНГЛІЙЦІ ПРО ПОЛЬСЬКІ ПОДАТКОВІ РОЗПОРЯДКИ.

„Дейлі Геральд” (з 2. вересня) подає таку новинку: „Польський уряд, як доносять, видав розпорядок, яким дозволяється податковим екзекуторам переводити в кожній порі дня й ночі ревізії в осіб, котрі не заплатили податків. Яке приємне почуття маємо, ми, не вважаючи на наші високі доходові податки! Що сказали б Англійці, колиб наш національний уряд видав такий розпорядок”? — (У. Б. Лондон).

ДВІ СЕЛЯНСЬКІ ДУШІ.

Свого часу Ленін ствердив, що в совітського селянства є дві душі. Одна, яка є вислідом вікової неволі і гнету є за соціялізм; друга — душа селянина-торговця збіжем, схиляється в сторону капіталізму. Рівночасно Ленін заявив, що совітський режім лише тоді зможе устоятись, коли зеднає для себе селянство. Теперішня совітська влада пішла на компроміс з селянською масою, дозволяючи на торговлю продуктами з колгоспів. Та, як показує дійсність, селянство цим не вдоволяється.

НЕ ВІЛЬНО БУДЕ ШИРИТИ РАСОВОЇ НЕНАВИСТИ.

На найближчій сесії квібекського парляменту зголосить уряд проект закона, який каратиме кожного, хто буде нацьковувати словом чи пером расову ненависть у провінції.

СКАНДИНАВІЯ ПІДВИЩУЄТЬСЯ.

Скандинавський суходіл іде вверх понад рівень моря. Вчені пояснюють це явище тим, що земля там стає щораз теплійша. За ледової доби ледовики вкривали ввесь півостров грубим шаром леду. Тоді земля мала температуру зеро. Від того часу грунт став теплійшим.

ГОТУЮТЬСЯ СВЯТКУВАТИ ПЯТНАЦЯТУ РІЧНИЦЮ КРІВАВОГО РЕЖИМУ

ТИСЯЧІ РОЗСТРІЛЯНИХ, МІЛІОНИ ЗАМУЧЕНИХ ГОЛОДОМ ТА В КАТОРЗІ.

РИГА (Латвія). —Кореспондент американської газети „Шікаґо Трібюн” подає, що радянський уряд у Росії готується дуже врочисто відсвяткувати пятнацяту річницю свого панування в Росії. До цього свята вже роблять відповідні приготування, щоби показати „успіхи” радянського уряду та показати своїм підданим, скільки добра для них зробила радянська влада.

В звязку з цим кореспондент подає, що навіть по большевицьким відомостям радянська влада за час свого панування в Росії замучила голодом 3,883,891 своїх підданих, розстріляла інтелігенції понад 25,000, священиків понад 2,500, робітників 25,000, селян понад 250,000. У каторзі тепер знаходяться 7,106,000 осіб, а в тім числі 4 міліони селян, 200,000 робітників, 20,000 беззахисних дітей, 30,000 священиків та понад 2,000,000 інтелігенції.

Та радянська влада про це не буде говорити, щоб не псувати настрою „великого свята” пятнацятої річниці її панування в Росії.

ЗАБРАЛИ ВСЕ З КРАМНИЦЬ.

МОСКВА (СССР). — Одержавши повідомлення, що державні склепи будуть чужинцям продавати свій крам лише за чужинецьку валюту, чужоземні посольства поспішились поробити собі запаси краму. За один день вони забрали ввесь крам з крамниць, що призначені виключно для посольств та чужинецьких кореспондентів.

Куплені товари посольства везли від крамниць на своїх автах, прикрашених прапорами тих держав, від яких були посольства. Одно посольство наладувало пакунками ціле тягарове авто. Більшість чужинецьких посольств тепер будуть спроваджувати все собі потрібне, включно до харчів, зі своїх держав, бо в Росії за все доводиться платити вдвоє дорожче.

МУСОЛІНІ ТРИЮМФУЄ.

МІЛЯНО (Італія). — Сюди прибув Мусоліні на свято десятої річниці вмаширування його з фашистами до Риму. Передтим Мусоліні виголошував промови в Турині та в інших містах. Сотки тисяч народу, а передовсім фашистів, вітають Мусоліні з ентузіязмом. Його подорож перемінилася в триюмфальний похід.

В мілянській промові він торкнувся виключно внутрішніх справ Італії. Він прирікає, що тепер настала доба фашизму й що за десять років уся Европа буде сфашизована, а він сам стоятиме при владі ще 30 років. Своїм політичним противникам, котрі тепер знаходяться на засланню та у вязницях, обіцює дати амнестію.

ПОХІД БЕЗРОБІТНИХ НА ЛОНДОН.

ЛОНДОН (Англія). — Столиця Великобританії приготовилася стрінути тисячки безробітних, які зі своїми домаганнями направляються з ріжних сторін до Лондону. Змоболізовано всю поліцію, щоб підтримати порядок і недопустити до заворушень.

У палаті послів дебатували справу допомоги безробітним. Особливо гострі напади проти уряду робив Ленсбурі, новий лідер Робітничої Партії. Йому відповідав Мек Донелд з роздратуванням, доказуючи, що коли Робітнича Партія була при владі, тоді безробіття в Англії значно збільшилося.

Парлямент ще ніякого рішення в цій справі не зробив.

ХОЧУТЬ ПОМИРИТИ КАРОЛЯ ТА ОЛЕНУ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Премієр-міністер Мано провів кілька годин у палаті бувшої королеви Олени. Думають, що він мав розмову з нею зприводу помирення її з королем Карлом та відновлення їх подружа. Олена врядила вечерю в річницю народження її сина Михайла, бувшого короля, але батька його, Кароля, на тій вечері не було.

До Букарешту поспішно повернувся з Парижа брат короля, Микола, який знову став на чолі воєнної авіятики. Він жив у Парижі більше року, приневолений виїхати через свою женячку зі звичайною дівчиною. Король Карло вимагав його розводу з жінкою, але Микола рішив краще зовсім виїхати з Румунії. Ще не відомо, хто уступив: чи король, чи Микола.

БОЛГАРІЯ ЛИШИЛА БАЛКАНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Болгарські представники лишили конференцію балканських держав. Болгарія домагалася, щоб у державах були забезпечені права національних меншин, а при реєстрації щоби записувано їх мову, релігію й національність. Це підтримувала Альбанія.

Але Югославія й інші держави виступили рішучо проти домагань Болгарії. Тепер нема надії, щоби Болгарія знову вернулася на конференцію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза; Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗБЛИЖЕННЯ ЧЕРЕЗ ПОЛІТИЧНУ БОРОТЬБУ

Теперішня президіяльна кампанія дає гарну практичну лекцію того, як працює демократична република. Вміру поступу кампанія з одного боку загострює ріжницю між партіями й кандидатами, а з другого боку їх до себе зближає.

Як звичайно, партії й кандидати вийшли зі становища ріжниці в життєвих питаннях американської політики. Часто партія й кандидат не хотіли заявити свого становища, бо знали, що через таку заяву зараз повстане ріжниця в поглядах їх прихильників й частина з них від них відпаде. В цей спосіб кандидат старався зискати через нерухання важних справ. Та його противники не спали: вони звичайно викликають кандидата, щоб він заявив своє становище виразно й недвозначно. Кандидат може до певного часу отягатися з заявою, але накінець визови противника його таки заставлять заявити своє становище. З заяви часто виходить, чим ріжняться кандидати й партії щодо пропонованої розвязки одної або другої справи. Та не все воно так. Деколи заява противного кандидата показує з такою самою ясністю, що між противними партіями й кандидатами ріжниці нема, що вони на ділі займають тесаме становище.

Дотеперішній перебіг президіяльної кампанії,— головно, наскільки говорити про дві великі партії, які мають шанси переперти свого кандидата на уряд президента, усунув з політичної боротьби що найменше два великі питання.

Одним усуненим питанням є прогибіція. Хоч дві великі партії нібито видали в цій справі відмінні заяви, то всетаки справу прогибіції з кампанії майже зовсім усунено. Хоч за прогибіцію стиралися ці партії досить гостро, то від теперішньої кампанії вони немовби мовчки згодилися, що прогибіцію треба в цій чи онтій формі відкликати.

Другим питанням, що зійшло з політичної кампанії, це питання бонуса. Републиканська партія, як партія при правлінню, мусіла перша заняти в цій справі становище, бо уряд мав рішити питання бонуса, як його поставили рубом ветерани. Коли републиканці мусіли ділати й тратити симпатії, демократи могли обмежуватися самою критикою републиканців. Та републиканці повели кампанію, щоби заставити демократів заявитися в тій справі. І наконець демократичний кандидат сказав свою думку, і показалося, що він не ріжниться від републиканського кандидата. Заява усунула й це питання, а кампанія тепер обертається довкола інших питань.

ВИШКІЛ МОЛОДІ В АМЕРИЦІ

в) Вишкільний корпус запасних старшин.

Вишкільний корпус запасних старшин — це інституція, яку створило міністерство війни. Його цілю є зпоміж молодих людей вибирати найкращих та вишколювати їх на запасних старшин. Державноправною основою створення цього корпусу є старий закон, ще з часів воєн 1850 р., який дозволяв урядови при тих всіх високих школах, які заложено на державних посілостях і на державні засоби, завести виклади з обсягу военної штуки. Вишколена в цей спосіб молодь мала творити з обсягу военної штуки. Вишколена в цей спосіб молодь мала творити запас старшин для воюючої армії.

Досить дивним виглядає факт, що американський уряд був змушений покликатись перед конґресом на цей припавший порохом забуття закон, який дозволяв закладати при університетах курси військової штуки. Американське народне заступництво з пацифістичним, пуританським способом думання ніколи не булоб згодилось на те, щоб нищити основи демократії, дозволюючи армії військово-цивільне населення. Велика частина американського громадянства, головно мужеська половина, буда переконана в тому що навіть така миролюбна країна, як Злучені Держави, мусить бути приготованою на випадок вибуху війни. Обличе антимілітарної демократії мусіло бути збережене. Урядови не осталось нічого іншого, як покликатись на старий закон. Він зумів на цій дивоглядній старій основі створити кольосальну військову орґанізацію без військового примусу та зранення „освячених державних почувань". Американці — це майстри імпровізації. Вони є здібні вичаровувати з нічого великі підприємства без плянової, правної та законної підбудови.

Очевидно, що американські жіночі союзи і старовірці-пуритани добачують в обох корпусах мілітаризм. Тому вони завзято виступають проти цих орґанізацій, ломлючи зі своїми союзами та ліґами копії в обороні світового мира. Їм в поміч приходять деякі стейти, що уважають заложення обидвох тих корпусів безправством у відношенні до союзної конституції. Фактом є, що деякі університети відмовились орґанізувати вишкільний корпус. До них належить нюйорський Колюмбійський університет та університет південної Каліфорнії. Рівнож і деякі стейти відмовились засновувати при державних університетах цю орґанізацію. Державний секретар військових справ мусів офіційно відмовити поодиноким стейтам права на таку поведінку. В деяких стейтах, як Огайо та Монтана, прийшло було до завзятої боротьби проти повсталих вже корпусів. Боротьбу цю скріплюють ще дискусії самого студентства на тему доцільности чи недоцільности, за чи проти корпусу, які часто кінчаться побідою пацифістів. Та уряд станув твердо на своїй позиції і при мовчаливій згоді конґресу переводить свій плян у життя.

Основання корпусу при високій школі відбувається на виразне побажання сенату тої школи. Уряд дозволяє тоді завести катедру військових наук та доручає вишкіл студентів високому булавному старшині, що одержавши титул професора військових наук, входить у колеґію професорів. Тоді ректорат поручає всім студентам брати обовязково участь у викладах військового факультету. Поступ у науці військового знання числять на пункти, в число яких входить: точне відвідування викладів, іспит з військового знання та зовнішна поведінка підчас вишколу. Ця пунктуація відбувається дуже строго. Члени корпусу не підлягають жадному військовому законови, ані дисциплінарній владі. Самі старшини своїм тактом мусять відповідно впливати на студентів.

Рік-річно вишколюється в корпусі запасних старшин коло 100,000 студентів.

Кождий студент мусить ввесь час своїх стідуй брати участь у військовому вишколі. увесь час своїх студій брати участь у так званому нижчому курсі: тижнево одна година теорії, дві години вправ, вишкіл на рядовика аж до роєвого. Тактичні вправи розвязуються в обсягу сотні. Військове значіння цього курсу мале. Старшини уживають цих двох років головно на те, щоб запізнатись зі студентами та підшукати здібніших для дальшого вишколу.

Кождому корпусови призначує уряд скількість тих, що можуть вступити на так званий вищий курс, який відбувається підчас третього й четвертого року студій. Офіціяльно принимається туди добровольців. В дійсности однак підшукує їх звичайно професор військової штуки. Кождий студент радо повинується провідникови корпусу, тому, що: 1) це подобається кождому належати до вибранців; 2) кождий має вигляди стати дійсним запасним старшиною. Як нагороду кождий одержує від держави гроші на шкільні оплати, однострій, подібний до старшинського, та інші полекші. В склад вишколу вищого курсу входять тижнево: дві години теорії та дві години вправ і щорічно 6-тижневий літній табор, де вишколюються на четового аж до сотенного. Тактичні вправи відбуваються в обсягу куріня.

Вишкільні старшини належать до активних старшин армії. На чолі такого корпусу стоїть командант зі штабом. Йому підлягають поодинокі вишкільні одиниці, сотні, батерії, ескадри, на чолі яких стоять сотники даного роду зброї. До командного складу студентського корпусу входять ще четарі-інструктори, як відділ активних вояків, яких обовязком є дбати про зброю, військове приладдя, коні і т. п. Вишкіл відбувається в ріжних родах зброї. Розділ їх залежить від міністерства війни. Доступні є слідуючі роди зброї: летунство, кіннота, військова інжинірія, прибережна й полева артилерія, сапери й піхота. Технічні роди зброї поручаються тим школам, що з даними фахами мають певний науковий звязок. В склад військової інжинірії входить конструкція зброї та военного приладдя, фабрикація стрілен, хемія вибухових матеріялів та вища балістика. Тут вишколюють тих, що вразі вибуху війни матимуть завдання перемінити звичайний промисл на военний.

Літній табор корпусу зорґанізований строго по військовому. Це вже правдивий військовий вишкіл, а не гри і спорт.

Кадети з корпусу створили собі свою соціяльну та товариську орґанізацію „братство меча". Через створення такого братства при університетах повстає союз духового проводу студентських корпусів у цілій країні, що серед студентства уходить за еліту високовартісної спільности людей. Всі влаштування студентського корпусу стають репрезентаційними виступами університетів. Кадети в своїх гарних одностроях, своєю шляхотною поведінкою, своєю духовною та товариською стійністю здобули собі велику пошану серед американського студентства і ведуть перед. перед найвизначнішими студентськими братствами держави.

(Подав за „Мілітервохенблят" 40, 41, 42, 1932 **В. С.**)

ЯК ТЕПЕР У КИЇВІ?

До СРСР їздили вже ріжні делеґації й робітників і інтеліґентів, одначе ніяка делеґація не зобразила після того ясно, як там жиють поправді робітники та селяни. Це понайбільше тому, що большевики не поведуть делеґатів до робітничої чи селянської хати, щоби пізнати, як ті люди дійсно жиють. Вони водять делеґації лише по фабриках і по підприємствах, які мають побудовані нарочно „на показ" для чужинців. Большевики не дадуть такому делеґатови навіть сконтролювати приділу харчів, що їх дістає робітник.

В 1926 році виїхав із Уніц у Чехословаччині робітник Й. Шімек. Тепер він вернувся і подав чеським ґазетам, як у Київі жиється робітникам.

Приділ харчів большевицьких робітників дуже поганий, так, що він рішучо не може з ижити з того, що дістане на картку з кооперативи, та мусить собі докуповувати харчів на базарі (у вільній торговлі) за дуже великі гроші. Самособою, купує лише той, хто має гроші; хтож не має, мусить примирати з голоду.

Хліб на картку коштував у Київі 17 копійок за 2 фунти. Одначе фабрики діляться на кілька категорій: в тяжкому промислі робітник дістає по 800 ґр., у легкому по 500 ґр., урядник, учитель, лікар, студент і т. п. дістають лише по 200 ґр. денно хліба. Приділ харчів такий самий, з чого виходить, що т. зв. інтелігентна праця виходить на ньому найгірше (виїмком є тут інжинери, яким платять ліпше). Тому ці люди в більшости голодують.

Ціни на базарі при кінці серпня 1932 року були такі: бохонець хліба 2 фунти — 12 рублів (1 рубель около пів доляра), вепровина 2 ф. 12-15 рублів, воловина 8—10 рублів, масло 24—30 рублів, бараболі 2 фунти — 2 рублі, кристальний цукор 15 рублів, пшенична мука разова, сумнівної якости, 2 фунти — 10-13 рублів, курка 18—30 рублів, оселедець 2—8 рублів штука відповідно до величини, лій 18 рублів за 2 фунти. Обід у фабричній харчівні коштує 50 копійок, ліпший 1 рубель 20 коп. Буває, що здоровий чоловік зїсть і три обіди, щоби трохи наситититися. Платня робітників ріжна: зарібник заробить на місяць 60 до 120 рублів, шлюсар, токар і коваль 100 до 200 рублів, відповідно до зручности, ткацький робітник 50—150 рублів. Самособою, від тієї платні треба відрахувати податок, який мусить платити кожен, хто заробляє більше ніж 75 рублів, а податок збільшується відповідно до висоти платні. Потім ідуть ріжні оплати, та передовсім зменшує платню державна позичка, яку кожен робітник мусить заплатити, принайменше стільки мусить дати на рік, скільки заробляє на місяць. Потім іде багато грошей на ріжні підрядні організації, яких членом мусить бути кожен, бо його до того присилують, головно на летунство та державну оборону. Вартість рубля останніми часами так зменшилася, що робітник за місячну платню не може порядно вижити навіть один тиждень. Консуми на картки майже нічого не дають, тому серед робітництва поширюється думка, що кооперація є не для робітництва, лише робітництво для кооперації, бо мусить лише платити на кооперацію, а пожитку з них не має ніяких. Колиж і приділять дещо харчів тим консумам, то насамперед приділюють товари собі самі продавці на спілку з ріжними передовиками крамниці, а щойно рештками обділюють робітників, які знову діляться на ударників і неударників. Перші дістають більше, другі менше. Зрештою приділ для всіх дуже незначний. У найліпшому випадку дістане робітник на місяць 400 до 800 гр. цукру, 500—100 ґр. оселедців, а ударникам ще пів літри соняшникового олію для омасти.

Ще минулого року давали консуми по 2 фунти пшона або гречаних круп, а вже цього року не давали крім хліба майже нічого, а цукор лише в деяких консумах. Одежу й обуву дістають також на картки, та що тих виробів є дуже мало, то більшість робітників за рік нічого не дістає. Тому то життя робітника в большевії дуже тяжке, головнож зимою, коли до жури за прохарчування долучиться жура за обуву, одежу й отоплення.

Ще в 1928 році такої жури та клопоту не було, а бодай багато лекше. Робітники тоді менше заробляли, зате не було такої дорожні й недостатку й робітник міг свою родину доволі легко виживити. Тепер експеримент Сталінової пятилітки привів робітників до крайньої нужди, так, що люди досита не наїдяться не лише поганого хліба, а нераз навіть і бараболь.

Володимир Левицький.

ОСТАННІЙ АКТ ТРАҐЕДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ (УГА)

(З моїх споминів про 2 курінь, 8 бриґади, III корпусу, після його відвороту з Києва у вересні 1919 р.).

(13)

Ді бріґаде гат бай Бутор ден Дністер цу іберзецен. Да вір уиверес ґезамтес ґут авс ден ваґонен авсляден місен, дасзельбе штафельвайзе ібер ден Дністер берґен золен, апеліре іх ан але офіціре міт ґезамтен крефтен діс цум ґелінґен цу брінґен. Ді маншафт, вельхе дас авсваґонірте ґут міт ден ваґен фон орт цу орт фірен вірд іст цу белерен ніхтс цу ентвенден, да діс айґентум алер зольдатен дер бріґаде іст унд вірд ман діс цум вайтербештеґен унд цум лебен бравхен.

Шмідт, м. п., гавптман.

6/II. Сотник Станимір приїхав сьогодня з постою Начальної Команди та привіз непотішаючі вістки. Була проба навязати звязки з червоними через Винницю, однак винницькі ще з ними не порозумілися. Одні кажуть, що причиною того є обставина, що Винниця не зверталася прямо до головної червоної команди, другі знову підозрівають, що червоні нарочно зволікають з відповідю, щоби поставити Галицьку Армію в ще скрутніше положення. У Винниці утворився Начальний Галицький Революційний Комітет зі старшин, які там остались, а саме: чет. Музичка, голова; сотник Іван Цяпяк, секретар; отам. Волощук, член.

Кажуть, що больцевики його гладять, але жадають, щоби не пустив Армії за Дністер. Наше положення розпучливе: між большевиками, денікінцями, Румунами. Дійсно стоїмо на роздорожу. Куди рішитися — важко сказати. Сотник скликує старшинське зібрання куріня та інформує про рішення Політичної Комісії; не всі старшини є за перехід за Дністер, бо перед нами ще в свіжій памяти судьба Запорізького Корпусу з весни минулого року. Румуни — цеж цигани; тож невідомо, як поставляться до нашого наміреного переходу через Дністер. Сотник Станимір також не виявляє своєї остаточної думки, але все ще вагається.

7/II. Сьогодня обняв я 5. сотню. Все збирається до відходу через Дністер. Майно інтендантури виладовується з ваґонів на підводи та звозять до міста Ташлика. 6. сотня пор. Вовка обняла нагляд над тим майном полка. Майно перевозять Німці за добру оплату цукром, якого маємо доволі ще з Поділля.

8/II. До Кассель приїхав штаб нашої дивізії з ґен. Кравсом. В кольонії повнісенько війська. Німці дуже радо витали ґен. Кравса через делеґацію з хлібом і сіллю. Наші якимось способом на стації Веселий Кут прийшли в посідання досить великого денікінського майна, головно гарних англійських мундурів. Нам роздано сьогодня дещо мундурів та взуття.

Рішено! Сьогодня маємо над вечір досягнути берегів Дністра. Завтра маємо перейти Дністер. Виїжджаємо в напрямі Бесарабії на місто Ташлик. Все опустило голову, бо Румунам не віримо; не виключений теж полон. Ріжні міркування, балачки та нарікання снуємо, йдучи степом над Дністер. Та щож вдіємо? Цеж приказ нашої команди, яка краще визнається в положенні, ніж ми. Вже перейшли доволі дороги полями, коли ото наглло верхові здоганяють перед нашої похідної кольони та задержують цілий похід. Довідуємося про наглу зміну політичної орієнтації. Ми остаємось дальше на місцях попереднього нашого постою. Начальний Вожд та Начальник Штабу Армії одержали димісію. Команду обняв тимчасом полк. бул. шт., Шаманек. Ба, що більше: старшини, які вислані були над Дністер для намічення місць переходу та навязання звязків з Румунами, донесли, що Румуни заявили нікого не перепускати за Дністер. В ночі розбили вони лід на Дністрі, щоби наші його силою не перейшли. Це значить таке порозуміння з англійською місією та Антантою. На своїм березі Дністра копають Румуни окопи, до чого зігнали цивільне населення, уставили гармати і скорострілы та нікого не пускають. Денікінців, які на південь від міста Роздільної намагалися силою перейти Дністер, відбили Румуни з великими для Москалів втратами.

9/II. Наша Армія получилася з большевиками. Добрий союз — нема що казати: зпід ринви та на дощ; від чорних до червоних. Та що вдієш, коли така наша доля химерна. Тепер зветься наша Армія: ЧУГА, себто Червона Українська Галицька Армія. Назад повернено до давної назви частин, себто корпусів і бриґад, тільки додано прикметник „український" для зазначення національного характеру армії. Все нараз почервоніло. Тільки не знати, що доброго з цього вийде, бо це союзник з жидівською головою. Большевики зліквідували Колчака та Денікіна, а тепер бажають нас прикоськати, бо мають нового ворога, який суне на них, а саме Поляків. Між нами ходять ріжні чутки про большевицькі обіцянки для нас; розпускають їх їхні приклонники, яких кілька тепер знайшлися і між нашими. Та покищо ми одержали сьогодня ось таку нову диспозицію:

Оп. ч. 330 Ц. К. ЧУГА.

Спонуканий волею старшин і їх начальників та борбою о судьбу наших хорих та недужих, рішив Нач. Ревком не переходити через Дністер до Румунії і не тратити української землі зпід ніг українського жовніра. Тому наказується:

1) Всі старшини У. Г. А. остаються дальше на своїх місцях та не починають жадних рухів на пол. захід.

2) Команди двірців Слобідка і Бірзуля ніяким чином не допускають якихнебудь транспортів в напрямі на Рибницю. Всі матеріяли є власністю стрільців та при них мають лишитися.

3) Між залізницею та Дністром зорґанізувалися червоні повстанці, яких представники заявили, що не пропустять галицьких частин на румунський бік. Частини, що стоять біля залізниці, мають на случай стрічі з такими та реґулярними відділами орієнтувати їх про наші наміри та про це, що наше майно як вдасність ЧУГА є нетикальне.

4) Команда Етапу концентрує свої відділи і формації можливо біля стації Бірзуля та старається про злуку з частинами 3. корпуса.

5) Відділи 3. корпуса мають остатися в районі стації Затише та по можливости ґрупуватися здовж залізниці на північ.

6) Транспорти концентрувати на стації Слобідка або Бірзуля; поїзди з району Тирасполя і Роздільної стягати постепенно на ст. Бірзуля.

Наказ Військам. (оп. ч. ЧУГА 325, оп. ч. дивізії 100).

1) Заступники всіх корпусів і Етапної Команди утворили тим. Нач. Ревком, покищо з осідком при команді I. корпуса.

2) Вкоротці слідує вибір нової головної Команди Галицької Армії. Приказ переведення виборів слідують.

3) Аж до уконституовання цеї Ради належить придержуватися всіх провізоричних заряджень.

4) Всі частини Галицької Армії, які знаходяться на схід від Дністра, творять червону Галицьку Українську Армію та являються союзниками всіх радянських військ.

5) Найвищу військову та політичну владу над Червонним Галицьким військом, а через те й відвічальність перед народом й Армією поносить Начальний Ревком. Переведення всіх військових справ лежить у крузі ділання Червоної Начальної Команди, яка за всі свої діла і блуди, як також за дух й ударну силу Армії відповідає перед Начальним Ревкомом.

6) При командах корпусів належить утворити корпусний ревком.

(Дальше буде)

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

СПРАВА РЕФОРМИ.

До головної канцелярії напливають дальше „протести" і „похвали" супроти намíреної реформи старого роду обезпечення. Наприклад, секретар з Олен. Н. Й., вже доглянув, що в реформі є „кривда, а не користь" членам; а секретар з Ембрідж, Па., вже й перевів одноголосну ухвалу приняття реформи і допитується, чи має прислати старі грамоти членів до виміни на нові. Дехто питається, чи можна взагалі якінебудь старі грамоти виміняти за нові, себто грамоти, які залишилися в руках таких осіб, що колись були членами, але відтак були суспендовані і виключені відповідно до постанов статута. Не бракує голосів і таких людей, що ніколи в Союзі не були і нічого до нього не вплатили, тому, що мали великі родинні обовязки або взагалі не мали в Америці щастя, однак усе з батьком Союзом „солідаризувались", а тепер приперті до крайности, вважаються управненими, „як щирі Українці" до поділу майном У. Н. Союза. Такі люди миркують, що майно Союза не є майном членів, але народнім, яким у теперішній потребі можна заратувати кождого Українця. Думають, що це був би найліпший „адвертайзмент" для У. Н. Союза, та що аж після того можна би в Союзі всіх Українців і інших Славян згуртувати. Декотрі готові на такій підставі навіть сейчас „вписатися".

І тому то головна канцелярія змушена ще раз повторити, що з протестами і похвалами треба стриматися, бо не можна річево протестувати або хвалити, не знаючи справи. Намірена реформа це такий великий матеріял, що його з „догляду" на табельки оцінити не дасться. Табельки треба студіювати, щоби навчитися на них орієнтуватись. Треба зачекати, аж головна канцелярія вспіє предложити цілий матеріял, чого досі не можливо було зробити. Намірена реформа — це завдання, над якого пляном вже 8 місяців працює цілий персонал фірми S. H. and Lee J. Wolfe Consulting Actuaries з Ню Йорку, спільно з головною канцелярією У. Н. Союза. Ще всі подробиці не викінчені, ще плян уповні интересованим не предложений, тож покищо, не може бути мови про похвали або протести.

Реформа старого роду обезпечення, це зміна старого контракту-грамоти на новий контракт-грамоту. Про зміну контракту, себто про реформу, мусять рішати ті сторони, котрі старим контрактом є звязані і після даного пляну могли би, якби схотіли, старий контракт на новий замінити. Грамота-контракт це є умова між поодинокими членами з одної сторони і загалом членів, себто орґанізацією, з другої сторони. З одної сторони при заключенню чи зміні контракту поодинокі члени, кождий повнолітній член сам за себе рішає, а з другої сторони за орґанізацію рішає уповажнений до до того уряд орґанізації. А що уповажнення для уряду мусить вийти від ґалу членів, тому приходиться членам рішати двояко, а це: раз загально через референдум, щоби дати урядови уповажнення старий контракт на новий вимінювати, а другий раз поодиноко, чи стару грамоту на нову виміняти, чи при старім роді лишитися.

Це, що досі в справі реформи зроблено, є лише пляном. Це було обовязком і завданням уряду плян виробити і членам предложити, як тим, що в тій справі подвійно, бо загально і поодиноко, заанґажовані. Тай тому і прихильники і противники реформи повинні здобутися бодай на стільки такту, щоби здержатися від усякої критики, доки всі члени не будуть мати в руках матеріялу, щоби могли зорієнтуватися, що саме хвалиться або ганиться. Голоси передчасної критики лише перешкаджають членам виробити собі свою власну безсторонну опінію, а урядови — в предложенню повного пляну. З тих то причин ніякі похвали чи нагани проектованої реформи не повинні мати місця в орґані нашої орґанізації.

Щож до запиту, чи після реформи буде можна виміняти всі старі грамоти на нові, то не треба забувати, що всіх грамот досі було видано коло 50,000, себто майже три рази стільки, скільки є тепер правосильних членів. Багато з тих грамот були оплачені всього одною або двома вкладками, що не заплатило навіть за вступну роботу і кошти як відзнака, грамота і т. д. Стара грамота-контракт має вартість посмертної виплати, але тільки тоді, коли є оплачувана аж до смерти. Без оплачування вкладок стара грамота не представляє ніякої вартости. Коли член був суспендований і виключений, то його грамота втратила всяку вартість. Статут виразно каже, що виключений член, колиб хотів дальше бути членом, то лише на підставі нової вступної аплікації і нової грамоти. Є такі члени, котрі приступали кількома наворотами і можуть мати по кілька грамот, одначе тільки одна з них, остання, досі оплачувана, є правосильною. І тільки правосильну грамоту можна тепер, коли реформа буде ухвалена, на нову грамоту виміняти. Тільки ті члени, що при реформі з 1915 р. задовжили свої грамоти так званим „ліном" на те, щоби їх членство числилося від оригінальної дати вступлення, мають грамоти в силі довше ніж 17 років. Члени, котрі в 1915 р. своїх грамот не обдовжували, але від реформи стали нові грамоти оплачувати після тодішнього віку, отримали нові грамоти, які тепер вже є в силі (правосильні) 17 років. Конвенції були для тих членів, що мали задовжені грамоти (ліни на грамотах), ласкаві, бо заєдно той довг зменшували, аж вкінці остання конвенція „ліни" цілком скасувала. Це був довг „на папери", бо його можна було на того роду грамотах лише по смерти зреалізувати. Скасування „лінів" зрівнало обдовжені грамоти з усіми іншими грамотами щодо посмертної вартости, а власникам тих грамот оставило право членства від оригінальної дати вступу до орґанізації. Те, що досі було зроблено, так би сказати, лиш „на папери"; теперішня реформа мусить „реалізувати" і при переході зі старого роду до нового дати членам у готівці і продовженню обезпечення такий кредит, який належиться (після однакового обчислення для всіх) після реченця правосильности їх оригінальних грамот.

Після реформи тільки всі правосильні старі грамоти можна буде вимінювати за нові. Хто не буде членом у часі цеї реформи, той при виміні не буде міг мати старої правосильної грамоти, яку він міг би виміняти на нову.

Пострах, що грамоти муситься виміняти перед новим роком, тому, що опісля може статися те, що в інших орґанізаціях вже сталося, а саме, що по новім році вже не можна буде старих грамот виміняти на нового роду з вартісними зворотами та з кредитом, який тепер дається старим членам, бо конечним буде остатися в старім роді, а тільки суму посмертної виплати зменшити або вкладку підвищити, — такий пострах є що найменше передчасний. Бо фактом є, що виміна грамот так обчислена, що вона мусить переводитися що найменше на протязі трох років, і так є зладжені табельки, які виказують виміну вартість усіх правосильних грамот на протязі слідуючих трох років. Чия грамота є нині в силі 10 років, то тасама грамота за рік буде 11 років у силі, а за 2 роки буде 12 років у силі. Значить, що хто не виміняє старої грамоти тепер після табелі, яку йому тепер показується, то за рік він буде міг виміняти після іншої табелі, яка вже є зладжена. А таксамо по двох роках. Ця реформа передбачає, що виміна може потягнутися протягом слідуючих трох років. А що станеться опісля, того тепер предвидіти й обчислити не можна. Може бути, що по трох роках можна буде дальше продовжувати виміну старих грамот на нові на підставі тихсамих обчислень, тільки треба буде доробляти нові табелі, отже поносити нові кошти, з тим получені.

Вже сам факт, що треба було майже цілий рік часу на вироблення плянів цеї реформи, показує, що за один місяць, чи до кінця року, такої реформи перевести неможливо, та що така реформа може бути довершена з користю для поодиноких членів і всеї орґанізації аж після ґрунтовного обзнакомлення членів і після того, як кождий член поодиноко та добровільно на цю реформу згодиться і стару грамоту добровільно виміняє. А цього не дасться зробити ухвалою головного уряду, чи хоч би й конвенцією. Для поспіху в такій великій і важній справі нема місця.

Поспіх потрібний, а навіть конечний, лише з огляду на те, що вже є тисячі членів, для котрих та реформа є „останньою дошкою ратунку членства". Ті члени, вимінявши старі грамоти на нові, будуть могли в членстві вдержатися, хоч може не будуть мати можливости оплачувати свої вкладки дальше. І тому то під пору йде річ не про те, щоби перевести реформу до кінця цього року, або до конвенції, а про те, щоби дати головному урядови право після зладженого пляну вимінювати старі грамоти на нові тим членам, котрі такої зміни **безпроволочно** потребують і до виміни добровільно будуть зголошуватися.

А щоби таке право дати і щоби виміна грамот могла негайно розпочатися, треба леґально старий рід скасувати і на його місце приймити новий, з тим, що більше нових членів до старого роду приймати не можна, а старих членів до нового роду переноситися буде після того, як кождий осібно і добровільно до цього буде зголошуватися.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170. повідомляє своїх членів, що важні збори відбудуться в пятницю, 28 жовтня, в годині 8-мій ввечір, під ч. 72 Моріс ул. Відділовий уряд взиває всіх членів на ці важні збори прибути. Відділовий секретар пояснить членам про виміну старих грамот на нові, котрий рід обезпечення має бути о много ліпший від старого роду. Буде також обговорена справа народного свята в Джерзи Сіті 6 листопада, бо цего дня має відбутись посвячення і отворення Українського Народного Дому. Ще раз взивається всіх членів прибути на ці збори, щоб ми могли показати, що в Джерзи Сиіті є Тов. Січ, відділ У. Н. Союза. — Т. Наконечний, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ANOTHER RECORD FOR THE UKRAINIAN PEOPLE.

Last week I had the extreme pleasure of making an acquaintance of Miss Josephine Gurac, young Ukrainian soloist, winner of the Atwater Kent Audition in Scranton, Pa.

Miss Gurac is so modest that she would not let anyone rejoice with her in her great achievement, therefore, I take it upon myself to inform the Ukrainian public of our young Ukrainian star. My personal opinion of Miss Gurac's splendid voice may not mean anything to many of you, therefore, I am citing criticism which we must all respect:

By Dr. D. E. Jones—Scranton Times.

"Ernest E. Welles, secretary of the Atwater Kent Auditions in this city, yesterday notified Josephine Gurac, soprano, and Thomas L. Thomas, baritone, that they were the winners in the contest held at the Chamber of Commerce on Friday evening. Both candidates will now enter the audition at Phila., in October.

"Mr. Thomas was successful candidate two years ago and this is Miss Gurac's first success. Both are well know vocalists. Miss Gurac is a student at the Scranton Conservatory of Music and a prominent member of the Scranton Ukrainian Choir.

"In the ladie's contest there appeared a few splendid singers, but Miss Gurac led the group in security of tone and fine rhythmic feeling which revealed a musician with a fine musical background. She sang two songs, but "Raindrops Are Falling" (Doszchyk) arranged by Lysenko made the deepest impression."

Copy of letter received by Miss Josephine Gurac from Ernest E. Welles, Secretary of the Audition, Sept. 3, 1932.

Miss Josephine Gurak,
545 Emmett Street,
Scranton, Pa.

My dear Miss Gurak:

The Atwater-Kent Committee has awarded you first place in the recent contest which entitles you to the state try-outs in Philadelphia. You will be notified as to the date of this contest and it will be necessary for you to prepare three selections, one of which will be chosen by the committee for you to sing. I suggest two English selections and one in your native language.

Josephine Gurak.

You are to be congratulated on winning this place as the contest was close, but the judges were unanimous in selecting you from the standpoint of voice quality and musicianship.

Yours very truly,
Signed:—E. E. Welles, Sec'y.

As you will note Miss Gurac is very proud of her ancestry and tries to spread the Ukrainian song and name everywhere she goes, and that is mainly why we, as Ukrainians, should be very proud of her, and boost her whereever we can.

The coming months (especially November) are the months in which every locality arranges concerts, and many a night is spent at the meeting "Who shall be our soloist guest for this concert?". Your problem is solved right here, for Miss Gurac wishes with all her heart to work for the Ukrainian people, and doesn't have the heart to refuse anything for them. With her wonderful voice and pleasing personality, I assure you, Miss Gurac will have you all spellbound, and your only regret will be that you didn't hear of her sooner.

Miss Gurac is working for us, and helping us to acquaint the American public with Ukrainian music, and we can depend on her. Let us all hope that the song "Doszchyk" with which she made her first debut will lead her to the hight of success, and make her proud of her Ukrainian parentage.

G. K. G.,
Philadelphia, Pa.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

SOCONDS THE IDEA OF THE "QUESTION BOX."

I send my hearty thanks to Betty Kinash for her good suggestion about the Question Box. I think it is a very good suggestion.

As no one has put any question in yet, so I'll start it. My question is as follows: Is a blouse embroidered with rose patterns or any other flower patterns Ukrainian or Russian?

Many Ukrainian people here are telling me any thing embroidered with roses or other flower patterns is Russian. However I have seen many Ukrainian embroidery cards showing flower patterns. Some readers, perhaps, might be able to settle my question. I am very curious to hear the answer as I am very much interested in the Ukrainian needlework.

Mary Ann Bodnar sure gave a wonderful idea to the girls who make their clothing to put a touch of Ukrainian embroidery. All the Ukrainian girls should follow her idea. It sure will become a vogue. We should be very proud of our beautiful Ukrainian needlework. We can make very nice Christmas presents from the beautiful Ukrainian embroidery. It won't cost so much either. So put all your suggestion you have in the "Svoboda."

Mary Hajoway.

Як Жид уратувався з води.

Діялося це ще за царських часів у Росії. У ріку впав Жид і став потопати. Кричав розпучливо: „Ратуйте, ратуйте!" Довкола не було нікого, лише два жандарми, які спокійно похожали собі та дивилися, як Жид потопає. Крики потопаючого: „Ратуйте!" ставали щораз розпучливіші. Боровся проти води вже останками сил. Коли побачив, що жандарми відходять і що грозить йому напевно смерть — скрикнув:

„Далой самодєржавіє! Далой царат! Да здравствует революція!"

Жандарми зараз кинулись у воду, витягли Жида та повели його на поліцийний участок.

—o—

Полісман привів чоловіка та каже, що він пяний.

— З чого догадуєтеся, що він пяний? — питається начальник полісмана.

— Бо він сварився з візником.

— Таж це ще не доказує, що він був пяний.

— Одначе там ніякого візника не було!

A SHORT HISTORY OF UKRAINE.

(Prepared by Stephen Shumeyko, LLB.)

THE WESTERN UKRAINIAN REPUBLIC.

In my previous installment I have shown the fluctuating fortunes attending the efforts of the young Ukrainian Republic to establish herself as a permanent state. We left off where the Directory, headed by Vinnechenko and Petlura, had overthrown General Skoropadsky's pro-German and pro-Russian dictatorship; and had on December 19, 1918, made a triumphal entry into Kiev. At this point, before proceeding any further with the progress of Ukraine's struggle for independence, we must pause a moment and turn our attention to the westernmost sphere of this struggle—Western Ukraine: commonly known as Eastern Galicia (Halechena).

When, during the final stages of the War, the military might of the Central Power began to totter and the Austria-Hungarian Empire began to rapidly disentegrate; when the various subject nationalities of this former mighty empire began to cast off the shackles of oppression; the Ukrainian people of this empire realized that the long awaited golden opportunity had at last arrived and that they must strike for independence. The first active step taken towards the realization of this goal was the convening of the Ukrainian members of the Austrian Reichsrat in Vienna on October 10, 1918. There it was decided to summon a conference of representatives from all of the Ukrainian territories of Austria-Hungary, to meet in Lviw (Lemberg) on October 18. Having met, the Conference elected a Ukrainian National Rada (council), to act as the Constituent Assembly of the part of the Ukrainian nation inhabiting territories of the Austria-Hungarian Monarchy. The following day, the Rada decided to form these territories into an independent Ukrainian Republic. It invited the Polish and Jewish national minorities inhabiting this new republic, to send their representatives to the Rada. The Rada further passed resolutions to summon a Diet elected by universal suffrage based on the proportional system; to grant national-cultural autonomy and a share in the government to national minorities; and lastly, to demand direct representation at the Paris Peace Conference, denying to the Austrian Count Burian, the right to represent them.

This auspicious start immediately encountered a snag, in the form of a difference of opinion as to whether the Ukrainians of this newly created republic should immediately join their cousins across the border in mother Ukraine (formerly under Russia), and thus form one mighty Ukrainian State, extending from the blue Don to the grey Carpathians. Both sides had meretorious grounds for their stands. The opponent's stand finally prevailed although at the cost of creating infernal discord among the Ukrainians; which fact was later to be a decided detriment to the Ukrainians at the Peace Conference.

Meanwhile, the events followed one another in rapid succession. The Rada, hearing reports that the Poles intended to seize Lviw, dispatched Ukrainian troops to seize it. In the early morning of November 1, these troops took possession of the governmental buildings at Lviw. Fallowing this example, the Ukrainians seized city after city, including Peremyshl; and by November 5, the Ukrainian blue and yellow banner waved througout the entire East Galicia.

An independent and permanent Ukrainian republic would have been surely established, were it not for the Polish insatiable desire of gain. Although Eastern Galicia has always been rightfully Ukrainian, yet the Poles were determined to annex it to Poland. Fighting commenced between the Ukrainians and Poles. A well-equipped Polish army was formed, and under the guise of using it against the Bolsheviks, the Poles received supplies and equipment from the Allies, who at that time, were panic-striken at the thought that the Bolsheviks might overrun all of Europe. Opposed to this Allied equipped and Allied trained Polish Army, the Ukrainian army although of sufficient manpower, yet, lacking funds, presented a shabby contrast: being underfed, badly clothed, poorly equipped and ill-trained. That they fought unceasingly against terrible odds is a tribute to them and their cause. In the gloomy months that followed, it is doubtful whether anything else could have kept them and their leaders to their task than that pledge of their lives, their fortunes, and their sacred honor to the cause of independence.

It is not my intention to go into any detailed account of this warfare. Conservation of space forbids it. Suffice it to say, that although the war was characterized by varying fortunes for both sides, yet the Poles by force of their military superiority, continually advanced deeper and deeper into the Ukrainian territory; at times rebuffed and routed, yet by sheer force of their beter equipment and the support of the Allies, continuing their forward march. The Ukrainians fought heroically, but heroism alone, in the face of such overwhelming odds as the Poles had, was not sufficient to win the war.

On January 4, 1919, amidst great rejoicing, the Ukrainian National Rada proclaimed the union of the Western Ukrainian Republic with Ukraine. Both component parts of the federation were to retain their individual forms of government; although the supreme power was to be vested in the hands of the formerly mentioned Directory, headed by Petlura.

On March 19, the Supreme Council of the Paris Peace Conference intervened by calling for immediate suspension of hostilities between the Ukrainians and the Poles, pending settlement. The Ukrainians accepted the proposal and ceased fighting, whereupon the Poles, who had also given assurances of cessation of warfare, broke their pledge, caught the Ukrainians off their guard, and advanced deeper into Ukrainian territory. It was at this juncture that the Poles received further assistance with the coming of General Haller's army, which consisted of two divisions of volunteers from America and deserters from German armies, organized and equipped by the Allies. With this help the Poles attacked succesfully and the Polish advance stopped after protests from Paris only when the greater part of Eastern Galicia had been occupied by Polish troops.

On June 19, the Powers at the Peace Conference ignoring the just demands of the Ukrainians, issued the amazing authorization to the Poles to occupy all of East Galicia, modified only by some vague references to ultimate self determination. Great was the bitterness of the Ukrainians at this betrayal of their just cause, and this bitterness was enhanced by the fact that relying upon the promises of the Allies and the proposals for an Armistice they had, a few days previous, removed the Ukrainian troops (close to 100,000) from the Polish front and sent them to fight the Bolsheviks.

To understand the causes leading to the issuance of this most unjust decree we must understand the policies of the "big four" (America, France, England and Italy) which led to its issuance in direct repudiation of Wilson's right of "self determination".

From the very start the French policy was pro-Polish. France was for Poland "grande et forte, tres forte", as one Mr. Pichon declared. The reasons for this policy were and are obvious. France and Poland having gained most of Germany's territory, were bound indissolubly by their common interest in upholding the new settlement. A Poland „grand et forte" may become "a new France to the east of Germany", doubling the strenght of France in the west. For that reason, throughout the entire negotiations, what Poland wanted, France granted. Further, Poland's demands also received very strong support from America, which is incomprehensive, in view of Wilson's highly touted self determination clause. Finally, Italy followed France and America in giving her support to Poland. The British alone reacted unfavorably to the Polish claims, seeing that the extension of Poland's boundaries on the east at the expense of another nationlity would prove in the future to be a continuous source of trouble to Poland and the countries supporting her. How true was this prophecy! Being in the minority however, the British could do nothing and Poland had her way.

(Next Instalment "The Coming of the Bolsheviks into Power".)

Сімдесятьлітній хотів узяти собі шістьдесятьлітню. Вже все було готове. Аж нараз таки з того вийшло ніщо.

— Чомуж ви не оженилися з нею?

Дідусь сумно схилив голову та сказав:

— Її батьки були проти того.

—o—

Новочасні методи.

— Чи панство дома? — питає незнакомий урядовим тоном.

— Ні, — відповідає служниця.

— А податок від пса заплачений?

— Не маємо пса!

— А телефон у порядку?

— Телефон мають заложити щойно на другий тиждень.

— Ходімо — каже незнайомий до товариша — можемо зачинати роботу.

—o—

— То ви вже переїхали сімох людей?

— Ні, пане комісаре, лише шістьох — одного я переїхав двічі.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Кооператива „Українське Народне Мистецтво" у Львові повідомляє, що вислала до Америки члена своєї управи, п. Стефанію Чижович, яка є уповажнена до полагоджування всіх справ кооперативи, та її видавництва „Нова Хата". Проситься тому всіх заінтересованих в справах виробів українського домашного промислу (килимів, вишивок, кераміки, різьби і т. д.), як також в справі передплати „Нової Хати", звертатися на адресу: 247-53

ING. STEPHANIA CHYZOWYCH,
1134 ATWOOD RD., OVERBROOK, PHILADELPHIA, PA.

ЗА КООП. У. Н. М. у ЛЬВОВІ:
Ірена Макух-Павликовська. Інж. Лідія Бурачинська.

ВІТЧИНА.

(З німецького).

Все, все мусиш наслухати
Ти на згук цей чарівний,
Що його усе життя ти
Чуєш з твої Вітчини.

Хоч підемо ген світами,
Вже далекий згук такий,
А всеж лине він за нами
На усі, усі стежки.

Крізь міста чужі мандраєм,
Наше серце повне мук,
Самоти й там не відчуєм,
Йде за нами рідний згук.

Так разом усе із нами
Рідні згуки все живі,
Всюди міст любови ставлять
Понад прірви життеві.

(Переспівав Яв.)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Комунікат Союза Демократичних Клюбів стейту Ню Йорк.

Третя з черги конвенція Українських Демократичних Клюбів стейту Ню. Йорк, котра відбулася в днях 1 і 2 жовтня 1932 року, рішила між іншим повести якнайширшу агітацію між Українцями, розкиненими по всіх просторах Америки, щоби в цьогорічних виборах, котрі відбудуться дня 8 листопада, поперли кандидатів демократичної партії, віддаючи свій голос на цілий демократичний список, без виїмку.

По згаданій конвенції нововибраний уряд поробив сейчас відповідні кроки в напрямі виконання конвенційних ухвал, а особливо поробив всі старання в справі виборчої агітації на користь кандидатів з боку демократичної партії.

Першою точкою уряду Союза УДК було порозуміння з аранжерами виборчої кампанії, котрі заступають головних кандидатів. До тепер уряд відбув ряд конференцій, а саме: дня 17 жовтня ц. р. відбулася конференція в канцелярії Герберта Г. Лімена, демократичного кандидата на ґовернора стейту Ню Йорк, та М. В. Брея, кандидата на заступника ґовернора.

Друга з черги конференція відбулася з представниками Роберта Е. Ваґнера, теперішнього сенатора зі стейту Ню Йорк, котрий старається про поновний вибір на тойсамий уряд, а третя конференційна нарада відбулася з представками Джеймса О'Браєна, кандидата на посадника (мейора) міста Ню Йорк.

На всіх згаданих конференціях Союз Українських Демократичних Клюбів заступали слідуючі громадяни: М. Пізнак, М. Радик, Ст. Ярема, Вол. Ваґнер, Гр. Бардак, Ст. Заблоцький та А. Дячук.

Уряд Союза Українських Демократичних Клюбів нюйорського стейту закликає отсим всіх Українців у нашому стейті, як також по цілих Злучених Державах, віддати свій голос на ставлеників демократичної партії. Українські горожанські орґанізації, котрі задумують уладжувати, зглядно скликувати в своїх місцевостях вібрання в ціли передвиборчої кампанії, зволять повідомити управу Союза УДК стейту Ню Йорк на слідуючу адресу:

United Ukrainian Democratic Clubs,
59 St. Marks Place
New York, N. Y.

Михайло Пізнак, гол.
Вол. Ф. Ваґнер, секр.

До управителя тюрми привели двох нових арештованих.

— Пане управителю, — сказав один із них — прошу вас замкніть нас обох в одній келії.

— Чому?

— Ми познайомилися по дорозі сюди в поїзді і хотіли би спільно написати фільмове лібрето.

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ.

(86)

Естебан також нарешті стомився, стараючись подальше втекти від Фльори. Він тепер дійсно вважав себе Тарзаном і тому набрався його відваги. Необережно розклав на бересі потічка вогонь і сам присів біля багаття. Діставши торбинку з діямантами, він почав ними любуватися й гратися. Блискучі діяманти будили в його уяві дуже привадні картини майбутнього життя. Йому здавалося, що він уже вибрався з джунглів і перенісся до цивілізованого світа.

Йому роїлося в голові, як він тепер зажиє богачем у центрах Европи та яку він здобуде собі там повагу й пошану. Діяманти принесуть йому це все. Його хворий мозок був зпочатку ніби трохи заспокоївся, але тепер почав малювати в своїй уяві все яскравіші картини. Він мріяв про те, що знайде собі жінку, яку полюбить, яка буде його любити й він буде пишатися нею на балях та поміж богатими людьми світа. Серед диму він побачив подібну постать жінки.

Естебан почав їй більше придивлятися. Йому здавалося, що вона йде до нього, розпростерши руки для обіймів. Образ був занадто реалістичний. Він потягнув Естебана до себе. Естебан заховав свої діяманти далеко під леопардову шкіру й, устаючи на ноги, бурмотів: „Люба! Це ти дійсно прийшла до мене!" Перед ним стояла жінка-красуня, а він дивився на неї незрозуміло. „Чи це привид, чи дійсність?" — стояло в його голові.

Нарешті він почув голос, що аж потряс ним: „Не кажи, що ти не знаєш мене! Чому ти дивишся так, ніби не пізнаєш мене?" — говорила жінка. Естебан, остовпівши, стояв непорушно. Нарешті він почув на своїх грудях дотик маленьких жіночих рук. Жінка пригорнулася до нього. Відразу Естебана охопило божевілля і він з силою схопив у свої руки жінку. Та тут він спинився й закляк біля неї, бо перед його очима зявився страшний для нього образ.